

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 54.

Четвртак, 20. Децембра 1918.
БЕОГРАД.

Изразе сваког дана у 4 сата по подне.

Цена 20 г. лин. или 4С хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописи и преглату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Црквено питање.

У жељи да наше читаоце упознамо и са црквеним питањем у уједињеној нашој држави, наш сардник обратио се за обавештење по овом питању једном београдском парохијском свештенику. Целокупан разговор са г. парохом, због ограниченог простора у листу не можемо довести, али у главном рекао нам је ово:

Вероватно да се у врховима Цркве и државе ради на овом питању, али како и шта, још није познато нашим ширим црквеним круговима. А по моме мишљењу, за и ви успешан рад Српске Цркве у проширеној и уједињеној држави нашег троименог народа, у коме треба да се обнови ратом уздрмани верски морал и да социјални поредак буде основан на правди и хришћанској љубави, потребно је извести ово:

1) Неодложно прокламовање уједињења Православне цркве у „држави Срба Хрвата и Словенаца“ од стране црквених и државних позваних чинилаца уз чување догмата и канона Источне Православне Цркве.

2) Преуређење уједињене Православне Српске Цркве на основи Апостолске идеје Цркве као новог организма, по којој у централној црквеној управи „Црквеног Сабора Српске Цркве“ имају учешћа поред изабраних епископа и изабрани представници клира и мирјана. (Провађање изборног начела у свима нижим црквеним инстанцијама)

3.) Преуређење црквеног судства.

4.) Преуређење духовних школа и оснивање богословских факултета на Универзитетима.

5.) Обавеза парохијског свештенства да предаје веронауку у основним и другим народним школама за релigioзно-морално народно просвећивање.

6.) Преуређење, побољшање, систематизирање и изједначавање награда и пензије парохијског свештенства у свима областима проширене државе.

7.) Експлоатација црквено-манастирских имања на рационалној основи за црквене и религиозно-моралне сврхе, што ће потпуно отговарати високим идејама побожних оних и лејатора истих.

8.) Јединство хришћанског календара, које се, на основи најновијих космографских испитивања, може договорно извести без говреда основних канона и традиција цркве, и

9.) Поједине нужне реформе у спољашњој страни црквеног живота, које стварно одгова-

рају потребама данашњег времена и оправдавају се фактичким добрим резултатима. „Субота је за човека а не човек за суботу.“

Ратне и политичке вести

Југославенска фабрика локомотива.

„Зора“ од 28. децембра. Под насловом „Тв рница локомотива“ доноси ову белешку: „Ново Вријеме“ јавља: Како дознајемо намерава фирма Ујхтед и комп., која има на Ријечи и у Св. Пелтену огромне фабрике торпеда, да ријечку фабрику торпеда претвори у фабрику локомотива за југословенске железнице. Фабрика ће то учинити само у случају, ако Ријека припадне Југославији. По том послу боравио је ових дана у Загребу, засланик фирме Ујхтед, инжењер Милошевић.

Одлуке црногорске скупштине.

Црногорци, сакупљени на великој народној скупштини, одржаној на Цетињу 14 децембра ове год. поводом изјава, палих на скупштини у Риму на дан 3. децембра ове године, доносе ову резолуцију:

1. Жалимо што се нашло у престоници уједињене Италије политичара и грађана, који војују за даље постојање Црне Горе као засебне државе, гајећи свето начело народности, силом којег се Италија ујединила, противу изричног завета Кавурова, против теста-мента Мацинијева, против улоге коју је Томазео наменио Далмацији.

2. Најенергичније протестујемо противу акције којом се иде, да се под изговором сигурности Јадрана за Италију створи засебна Црна Гора, због чега тиме да јој се наметне мрска улога службе туђину. Док је цео Балкан био у ропству, Црна Гора је толико векова одржала лучу слободе. Она је за то названа дијамантом српске круне. Верна својим традицијама, Црна Гора је ушла по вољи народа у састав јединствене државе Срба, Хрвата и Словенаца. Она је једино тако слободна и свјак покушај противу тога, ма с које стране долазио, разбиће се о нашу одлуку.

3. У интересу реда, мира и пријатељства, коме ми сви искрено тежимо, са италијанским народом, који одвајамо од његових империјалиста, тражимо, да се неодложно уклоне трупе италијанске из Црне Горе, јер њихово присуство не захтевају војне потребе, пошто у нашој земљи влада гостојан мир, а њихово даље бављење само шкоди нашим међусобним пријатељским односима. Тако исто захтевамо

да Италијани напусте сва за-запоседнута подручја државе Срба, Хрвата и Словенаца, а најенергичније протестујемо против терора, које њихове трупе врше у тим крајевима.

4. Апелујемо на наше моћне и племените севезнике, а и на италијанску демократију, да заштите нашу праведну југославенску ствар и да не допусте да се између Југославена и Италијана посеје семе несугласица, које би могло бити штетно не само по међусобне него и по опште интересе.

Ову резолуцију потписали су господа: Андрија Радовић, генерал Јанко Вукотић, д-р Лазо Томановић, Марко Радуловић, генерал Митар Мартиновић, бивши црногорски министри председници који представљају све политичке струје у Црној Гори. У исто време су потписали ову резолуцију цетињски народни посланици: Љубомир Гломаћић и д-р Нешко Радовић, на скупштини је председавао бивши министар Љубомир Бакић. Главне говоре држали су Андрија Радовић, посланик Гломазић и омладинац Гавро Милошевић. — Овом резолуцијом јасно је показана једнодушност свих политичких струја у Црној Гори о нашем националном питању.

ПОСЛЕ ТРИ ГОДИНЕ.

Усломена из доба интернирања.

Између католичког и православног Божића, пре три године, када су се ледиле српске душе у језовитој зими која је наступала, било је каткад и светлих тачака, што су загревале утрнуле наде оних који су патили. Рат је својим бесним вихором обарао све који нису били у стању ваћи ма каквог склоништа. Али и у тој сури било је ипак људи што су чврсто стајали, па чак и помагали онима који су пали, да не клону сасвим и не издахну. Као светиље куле, које морнарима у бурној ноћи показују котву спасења, тако су по нека места тала у нашој оробљеној Србији за невољнике показивала пут спасења.

Такво место, у зиму 1915 г., било је Параћин. Енергични и заузимљиви председник општине, г. Јован Сјенички, био је неуморан у спасавању оних, који су се налазили у опасности, да их ужасни систем интернирања аустро-угарских власти не пороби и не уништи. Председник, г. Сјенички, пошто је заштитио цео свој срез, гледао је да помогне и онима, који нису били у његовом подручју, већ који су пролазили туда, вођени аустројским бјо-нетицама. Дејући своје јемство, и за познате и за непознате, он је ослобађао свакога, кога

је могао. Али никада није бил жалосније и теже прилике, него онда, када је, на други дан католничког Божића, велика поворка интернираних пролазила кроз Параћин, на путу ка Ја-години.

Та је поворка ишла из Крушевца, где се тада отпочело са интернирањем у масама. У њој је било неколико хиљада сељака и војника, али међу њима је било много интелигенције, разних чиновника, па чак и деце — ђака. Ту се налазио архимандрит Платон са још шест свештеника, касациони судија Анђелковић, београдски трговац Света Гођевац, судија Ј. Вучковић, драматург М. Чекић, чиновници пошт. телеграфске управе М. Борђковић и Тутуцић, консул у Бечу Ђ. Јосимовић и многи други. Интервенцијом г. Сјеничког пуштено је у Фурији око 200 њих, који су одатле отишли, слободни, сваки својој кући.

Један од тих невољника, који се неко време задржао у Параћину, био је управо на данашњи дан Св. Игњата на крсном имену код г. Сјеничког, угошћен као у доброј српској домаћинској кући, коме је то гостопримство у толико пријатније падало после претрпљених мука у интернирању. И сваке године у ово доба, он се разговарао са својим сапатницима, друговима из тога кратковечног ропства, сећајући се преживелих патња и пријатних успомена после њих. Из тих спомена поникла је тежња, да се на данашњи дан увек подсети они, који су били у невољи и затим спашени, тога дана, честитајући празник заслужном свечару, г. Сјеничком.

А.

Југославенско вече у Матровици.

На други дан католичког Божића одржано је Југословенско вече у згради Хотел Ковач. Присутствовала је многобројна публика све три вере и народности.

Био је присутан и велики жупан а и официјерски кор.

Програм забаве текао је овим редом:

1 Српско Занатлиско Тамбурашко Друштво „Стражилово“ одсвирило је Српску Народну Химну коју су присутни стојећи отпевали.

За тим је Српско Певачко Друштво отпевало композицију од Исе Бајића: Хај Загрљени и Ој Трубачу с бојне Дрине.

По овоме је Хрватско Певачко Друштво „Томислав“ отпевало композицију „На планини“ и „Хејте браћо“.

Госте је поздравио говором г. Иван Јован, директор друштва за исхрану из Љубљане, по свршетку кога је бурно поздрављен.

КОЛОСЕУМ

Пред последњим КОРАНОМ, драма у 2

дела и остали одличан програм.

КОЛОСЕУМ

